

internet: připojení k internetu

Neplaťte, když nemusíte...

Jaké služby lze nalézt na internetu zdarma?

Většina z nás má slovo internet spojeno se slovem zadarmo. Toto spojení platí i v oblasti služeb. Nemůžete sice čekat, že zadarmo dostanete zákraky, ale „pro začátek“ může být i služba poskytovaná zdarma plně dostačující.

Málokdo si to uvědomuje, ale především samotný obsah WWW stránek, jehož prohlížení se stává samozřejmostí pro stále větší počet lidí, je zdarma. Přitom například u zpravodajství se jedná o ekvivalent tištěných novin, za které bez jakéhokoli údivu platíme. O tom, že by se za obsah WWW stránek mohlo platit, již probíhají diskuse a dá se předpokládat, že tyto úvahy mohou nabýt ještě větší aktuálnosti. Na rozdíl od abstraktního obsahu stránek se prostřednictvím internetu dají sehnat i hmotné věci – některé firmy na svých stránkách nabízejí různé reklamní předměty, např. trička či cédečka. Zde ovšem internet působí spíše jako náhražka klasické pošty, která slouží k doručení objednávky. V této souvislosti pak navíc vznikají stránky, na kterých autoři na tyto nabízené věci upozorňují a sdělují své zkušenosti.

V tomto článku se chci ale soustředit především na služby, které lze využívat zdarma. Mezi takové patří především freehosting, freemaily, přesměrovávací, vyhledávací, statistické a další zajímavé služby. Už tady ale mohou zaznít hlasy, že skutečně zdarma není nic a že tyto služby jsou poskytovány za reklamu, například ve formě bannerů, reklamních e-mailů nebo třeba jen názvu firmy v doménové adrese. Abychom to tedy upřesnili: budeme se zajímat o bezplatné služby. Z těch je nutné vynechat „bezplatné“ připojení k internetu a freemaily, což je téma na rozsáhlý samostatný článek. Snad je ještě dobré se zamyslet nad tím, co vede firmy k tomu, že vůbec něco zdarma nabízejí. V některých případech je to otázka prestiže, jindy se jedná o lákadlo na pokročilejší placené služby nebo o služby, u kterých provozovatel v budoucnosti počítá se zpoplatněním. Společným jmenovatelem u free služeb bývá absence garancí za chod služby a minimální nebo žádná podpora, případně další nevýhody.

Freehosting

Mimo freemail je freehosting bezesporu nejzajímavější službou. Význam má především pro studenty a webmastery amatéry, jejichž projekty nemají takové nároky, aby za hosting museli platit. Naopak firemní prezentace by měly být umístěny na spolehlivých placených serverech, zvláště s ohledem na stále příznivější ceny komerčních hostingů. Přesto mnoho menších firem stále provozuje prezentace na freeserverech, kde se mohou objevovat různé problémy, krátkodobé i dlouhodobější výpadky. Freeservery bývají také často útočištěm pro warez nebo nelegální obsah.

Nabídka těchto serverů je poměrně bohatá a různorodá. Protože k zprovoznění prezentace je potřeba pouze přečíst si minimum technických údajů, lze vybírat ze stovek freeserverů na celém světě, přičemž jako omezení může působit cizí národní doména, případně i mezinárodní doména. I v České republice je poměrně velký výběr serverů; byly ovšem doby (asi před rokem), kdy byl výběr ještě rozsáhlejší a možnosti jednotlivých freeserverů nebyly tak omezené jako dnes.

Freehostingový účet lze nyní získat většinou v balíčku s dalšími službami, nejčastěji s e-mailem. Při výběru serveru bývá brán ohled na poskytovaný prostor pro WWW stránky a na podporu technologií k tvorbě dynamických stránek – nejčastěji se jedná o kombinaci PHP + MySQL, ale existují i servery podporující ASP.

Seznam českých freehostingových serverů s PHP + MySQL:

(TABULKA1)

* jen pro vybrané projekty

Kompletní balíčky bezplatných služeb lze získat na adresách www.redbox.cz, www.volny.cz nebo www.quick.cz. Zahrnují pěkně pohromadě připojení k internetu, freemail i freehosting. Možnosti hostingu jsou sice omezené, ale uživatel má ke všem službám snadnější přístup než při registrování jednotlivých služeb na různých serverech. Mezi spolehlivé řadím server Seznamu www.sweb.cz, u kterého dlouhodobě pozoruji stabilitu, je ovšem škoda, že poskytuje prostor pouze pro statické stránky. Dynamické stránky lze však provozovat třeba na www.ic.cz, www.miesto.sk a jiných. Jejich srovnání najdete na <http://www.juk.cz/php/freeweby.php>. Slovenský www.host.sk nabízí oproti jiným navíc shell konto, tedy terminálový přístup k serveru. Zajímavé možnosti (mj. velký prostor) nabízí www.pipni.cz, ovšem pouze pro ty, kteří vlastní doménu prvního řádu. Velký výběr domén třetího řádu je na www.freehosting.cz. Rychlé vytvoření prezentace slibuje www.mutiweb.cz, hned na první straně totiž můžete začít s vytvářením webu. Všechny freeservery se ovšem vystavují určitým rizikům, především zneužití své dobré vůle neukázněnými uživateli. Mnohdy tak následuje omezení služeb ze strany serveru, jež má bohužel nepříznivý dopad také na uživatele, kteří podmínky dodržují. Jeden případ za všechny: host.sk, slibující neomezený prostor, musel svou nabídku radikálně změnit poté, co se stal skladištěm warezu. V poslední době došlo k určitému „vystřízlivění“ provozovatelů freeserverů, menší nabídka služeb pro ně znamená méně problémů. Výhodným řešením pro uživatele i provozovatele může být freehosting poskytnutý pouze vybraným projektům – www.sinister.cz, www.iglu.cz a nejnověji www.kbx.cz. Většina freeserverů hostujících dynamické stránky běží na linuxových serverech a nabízejí k tvorbě stránek PHP + MySQL; v českém webovém prostoru byste ASP freehosting hledali marně. V tomto případě zkuste využít přehled zahraničních freehostingů na www.webpenize.cz/freehost. Pokud si nejste jisti, zda by pro vás bylo

výhodnější komerční hostování, nebo hostování zadarmo, podívejte se na seznam a možnosti komerčních hostingů www.hormart.cz/hosting.asp. Pro webmastery, kteří by chtěli tvořit v dotnetu, je zde možnost vyzkoušení – dotnet.iol.cz. S webhostingem souvisí i vedení DNS záznamu – provoz primárního a sekundárního DNS zdarma najdete na www.freedns.cz.

Přesměrování

Přesměrování může být velice užitečná věc především v kombinaci s použitím freeserveru. Byl jsem totiž svědkem dlouhodobých výpadků serverů, či dokonce okamžitého zastavení provozu serveru, což se návštěvníkům stránek umístěných na takovýchto serverech jednoznačnějevilo jako zrušení stránky. Při použití adresy, která je přesměrována na skutečnou adresu prezentace, je v takovýchto případech možné stránky přesunout jinam a změnit adresu přesměrování, aniž by si toho návštěvníci všimli. Používají se dva způsoby. První načte stránku do framu, druhý využívá automatického přesměrování pomocí meta tagu refresh. Dalším důvodem, proč se rozhodnout pro přesměrování, může být zjednodušení adresy, např. z www.geocities.com/data/pages/users/home/index.htm na prezentace.tady.je. Tyto služby poskytují servery tady.je, jdi.na, www.redir.cz, www.redirect.cz.

Vylepšení statických stránek

Tvorba stránek začíná většinou statickými weby, po jejich zvládnutí se webmaster pouští dál – do databází a skriptů. Než k tomu dospěje, může své stránky vylepšit použitím služeb, které zatím není schopen realizovat. Jedná se např. o knihy návštěv, které mohou umožnit základní komunikaci mezi webmasterem a návštěvníky webu. I když existují i zahraniční guestbooky s různými jazykovými mutacemi, jako třeba two.guestbook.de, je zbytečné po nich sahat, protože i na českém internetu jsou k dispozici knihy návštěv s mnoha možnostmi, třeba gbook.wnw.cz, www.gbook.cz. Ze zahraničních jmenujme ještě www.dreambook.com, u něj je možné zadat libovolný počet formulářových polí.

Odesílání e-mailů může být zase pohodlnější pomocí mailformů. Není-li na počítači nainstalován e-mailový klient, pak uživatelé přítomnost tohoto formuláře určitě ocení. Takový formulář poskytne www.blueboard.cz. Vytvořit si jakýkoli formulář a data zadaná uživatelem odeslat na svoji e-mailovou adresu zase můžete pomocí www.mailform.cz.

Ankety na stránkách vypadají také působivě a umožňují získat přehled o mínění návštěvníků stránek, je to ovšem opět úkol pro programátory. Lze využít vložené již vytvořené a spolehlivě pracující anketní systémy (www.ankety.net, www.web-ankety.cz). U anketních systémů se již samozřejmě počítá se zpracovanou ochranou proti vícenásobnému hlasování.

Na serverech www.blueboard.cz a www.pes.cz/h_free.asp, www.web-tools.cz je několik služeb, jako jsou ankety, počítadla a guestbooky, pěkně pohromadě.

Počítadla a statistiky

Zcela přirozené je to, že webmastery zajímá, kolik lidí jejich stránku zhlédlo. Zde nabízejí svou pomoc počítadla. Dnes už se z nich staly složitější aplikace, než byly ty původní, které otrocky započítávaly každý přístup. Pomocí cookies, sessions, IP adres a jejich kombinací lze odlišit uživatele a získat tak přesnější obraz o návštěvnosti webu. Dnešní počítadla evidují mnohdy i historii přístupů a blíží se tak statistickým službám, které mohou přinášet veškeré údaje o přístupech, od rozlišení obrazovky přes operační systém až po adresu stránek, ze kterých návštěvník přišel. Neznámější z těchto statistik je www.navrcholu.cz, na Slovensku je její obdobou www.naj.sk, podrobné statistiky lze získat také na www.toplist.cz, www.itop.cz. Z počítadel se dají využít counter.cnw.cz, www.pocitadlo.cz, pocitadlo.netway.cz a jiná.

Sledování změn

Každý aktivní uživatel internetu má několik desítek oblíbených stránek, které sleduje. Zpravodajské servery je samozřejmě nutné sledovat denně, protože jejich obsah se mění v relativně krátkých intervalech. Jiné servery mohou aktualizovat méně často a nepravidelně, jejich pravidelná kontrola je tedy ztrátou času. V tom případě je vhodné pověřit hlídáním změn službu www.woko.cz, která na změny upozorní zasláním e-mailu.

Ze zahraničních serverů umožňuje sledování změn také www.web2mail.com. Jeho výhoda spočívá v tom, že lze určit v hodinových intervalech, kdy se mají stránky kontrolovat. V tomto případě však lze web2mail využít i jinak – k automatickému spuštění skriptů (např. zálohování databáze). O to se sice na linuxových serverech stará modul Cron, a i když se někdy dá s administrátory freeserveru domluvit jeho využití, většinou tato možnost k dispozici není. Pokud tedy potřebujeme nějaký skript spouštět automaticky, stačí serveru web2mail.com zadat adresu onoho skriptu. Server jej při kontrole vlastně spustí a provede se požadovaná akce. Pokud se jedná o zahraniční server (jakým web2mail.com je), nesmíme zapomenout na to, že může ležet v jiném časovém pásmu, a jestliže nám opravdu záleží na konkrétním čase spuštění, je třeba si zjistit, k jakému časovému posunu mezi serverem a naší republikou dochází.

Vyhledávání

Na webu, který je tvořen spoustou informací, je třeba zpřístupnit vyhledávání pomocí klíčových slov. Portály a zpravodajské servery pro tento účel disponují formulářovým políčkem „Hledej“. Po zadání klíčového slova se většinou prohledává databáze a následně je zobrazen seznam odkazů na jednotlivé články. Tuto funkci obsahují profesionální weby, které k ní využívají skriptovacích jazyků a databází. U statických webů však o vyhledávání přijít nemusíme. Jednou z možností je použít okénko „Hledej“, které nabízí vyhledávač Google, s omezením vyhledávání na konkrétní doménovou adresu. Toto řešení je trochu těžkopádné a jeho nevýhoda spočívá v tom, že musíme spoléhat na algoritmus, kterým se Google při indexování stránek řídí. Nějaký čas totiž trvá, než Google poslední změny objeví. Lepší variantou je server www.atomz.com. Když se na něm zaregistrujete, obdržíte kódy pro své stránky. Tyto kódy na vašich stránkách zpřístupní

formuláře pro vyhledávání, a to nejen podle hesel, ale i podle data změny a dalších údajů. Pokud své stránky zaktualizujete, stačí spustit ruční indexaci na atomz.com a bezprostředně poté již server najde i nejnověji přidaná hesla. Indexaci lze spouštět i pravidelně. Server dokonce zasílá na vaši e-mailovou adresu informace o tom, jaká hesla byla vyhledávána. Podobným serverem je www.freefind.com.

TABULKA 2 -

Registrace do katalogů

Portálů, které obsahují různé linkovníky, katalogy, je u nás spousta. Dlouhou dobu mezi nimi hrál prim Seznam.cz, dnes už však situace tak jednoznačná není. Lidé si oblíbili i jiné servery, a pokud vyhledávají konkrétní stránky pomocí katalogů, spoléhají se především právě na svůj oblíbený portál. V cizích katalozích pak hledají většinou až poté, co nebyli úspěšní hned napoprvé. Proto by měli webmasteri registrovat své weby do co největšího počtu katalogů. Samotné přidání odkazu je samozřejmě bezplatné. Při registraci do katalogů se zadává několik údajů o stránce, větší část těchto údajů vyžadují shodně všechny servery (titulek, popis, e-mailovou adresu na zadavatele). Metodou, jež šetří čas, je využití služby, která si vyžádá nejčastěji požadované údaje a ty pak pošle katalogům. Jejím zástupcem je web submit.webz.cz, který umí přidat váš odkaz „poloautomatickou“ cestou do šedesáti českých i zahraničních katalogů.

Osobní adresáře

Čas od času, aniž bychom byli spameři, potřebujeme okruh svých známých obelst e-mailem, abychom je na něco upozornili. Klasikou jsou osobní adresáře v Outlooku nebo v jiných poštovních klientech, kde se dají různé kontakty uložit. Stejnou funkci, avšak v podobě webové aplikace, má www.yourmailinglistprovider.com. Kontakty lze do něj přidávat i je z něj mazat, je možné tvořit distribuční seznamy a informační e-maily rozesílat. Navíc pomocí obdrženého kódu lze na stránky umístit jednoduchý formulář, prostřednictvím kterého se návštěvníci do maillistu přidají sami. Těm je taktéž umožněno se z maillistu vymazat.

Kontrola dokumentů HTML

I když vytvoříte na pohled krásné stránky, přece jen může být jejich kód chybný. Existují však servery, které po zadání adresy vašich stránek provedou kontrolu a chyby vypíšou. Některý webmaster se může dokonce domnívat, že kontrola musela proběhnout špatně, protože jeho stránky fungují bez problémů a on v IE žádné nesrovnalosti nevidí. Je však třeba nezapomínat na to, že HTML je velice přesně popsán, a naopak některé prohlížeče jsou vůči chybám v kódu velmi tolerantní. Pokud si svou znalost HTML chcete ověřit, nechte svoje stránky „přežvýkat“ validátorem od organizace W3C, která standard sama definuje. Validátor detekuje kódování, následně zjišťuje typ dokumentu (DOCTYPE), a pokud definice typu dokumentu na stránkách chybí, nabídne seznam možných tagů a ukázkou jejich použití. Validátor najdete na validator.w3.org, stejně jako validátor pro kaskádové styly. Ještě přehlednější je možná bobby.watchfire.com/bobby/html/en/index.jsp, který vaši stránku načte, zobrazí a umístí odkazy k některým tagům. Odkazy vás dovedou na text, který vysvětluje, jaké řešení by mohlo být výhodnější a jaké problémy by mohly nastat v různých prohlížečích. Možné problémy jsou řazeny podle priorit.

Další nástroje pro kontrolu správnosti kódu, a to včetně kontroly CGI skriptů, nabízí www.htmlhelp.com/tools. Hned několik zajímavých údajů o své stránce se můžete dozvědět na www.bcentral.com/products/free.asp. Zjistit se dá, jak si vaše stránka vede v různých vyhledávačích, zda nejsou na stránce odkazy, které ukazují na neexistující stránky, a možná nejzajímavější údaj – které stránky se odkazují na tu vaši. Další podobné služby najdete ještě na www.bravenet.com/reviews/free.php a www.trafficzap.com.

Další zajímavosti

Zajímavých služeb je spousta. Některé, například freemail či freehosting, jsou využívány méně často, ale přesto se mohou v určitých případech hodit. Neseriózní se možná někomu může zdát anonymní odesílání e-mailů www.trilog.cz/cool/mail.asp. S „mailováním“ souvisí i www.debilnicek.cz. Lze jej využít k tomu, aby vám formou e-mailu něco připomenul – zda to budou narozeniny vaší tchyně nebo něco jiného, to záleží na vás. Pro překlad cizojazyčných webů je možné využít internetové translátory – webové aplikace, které mají tu výhodu, že je nemusíte instalovat. Jejich podrobný popis je v Chipu 3/03. K přenosu binárních dat slouží www.uschovna.cz; její použití při přenosu binárních souborů může být výhodnější než klasický přenos e-mailem. Blíží se doba, kdy bude možné komunikovat s různými institucemi čistě elektronicky pomocí elektronických podpisů. Kdo by si tuto možnost chtěl vyzkoušet, může využít nabídky serveru www.czechia.cz, který pro tento účel bezplatně vystaví certifikáty.

Budoucnost free služeb

Osud free služeb je nejistý. K jejich provozování je třeba určitých nákladů a mnohdy se provozovateli nijak nevyplácejí. Proto už u několika projektů došlo k jejich zpoplatnění nebo zrušení. Nemusíme ostatně chodit daleko. Rozhodnutí T-Mobile o ukončení bezplatného zasílání SMS zpráv z internetu vyvolalo u uživatelů velký „poprask“. K omezení stejné služby sáhl vzápětí i Eurotel. Co se týče freehostingových služeb, stačí si vzpomenout na zpoplatnění služeb Hyperlinku a Hyperlinxu, konec Nixnetu a další. Právě freemail a freehosting jsou služby, které na rozdíl od nějakých jednoduchých webových aplikací vyžadují větší provozní náklady, a proto se můžeme domnívat, že by v budoucnu jejich omezování mohlo pokračovat. Otázkou je, kdy se k tomu jednotliví provozovatelé odhodlají.

PODTISK někam na okraj...

Další české freehostingové servery:

www.volny.cz

www.tensor.cz
www.webpark.cz
www.szm.sk
www.multiweb.cz
www.mujweb.cz
www.redbox.cz
www.home.sk
www.sweb.cz
www.quick.cz

Jiří Polášek, autor@chip.cz